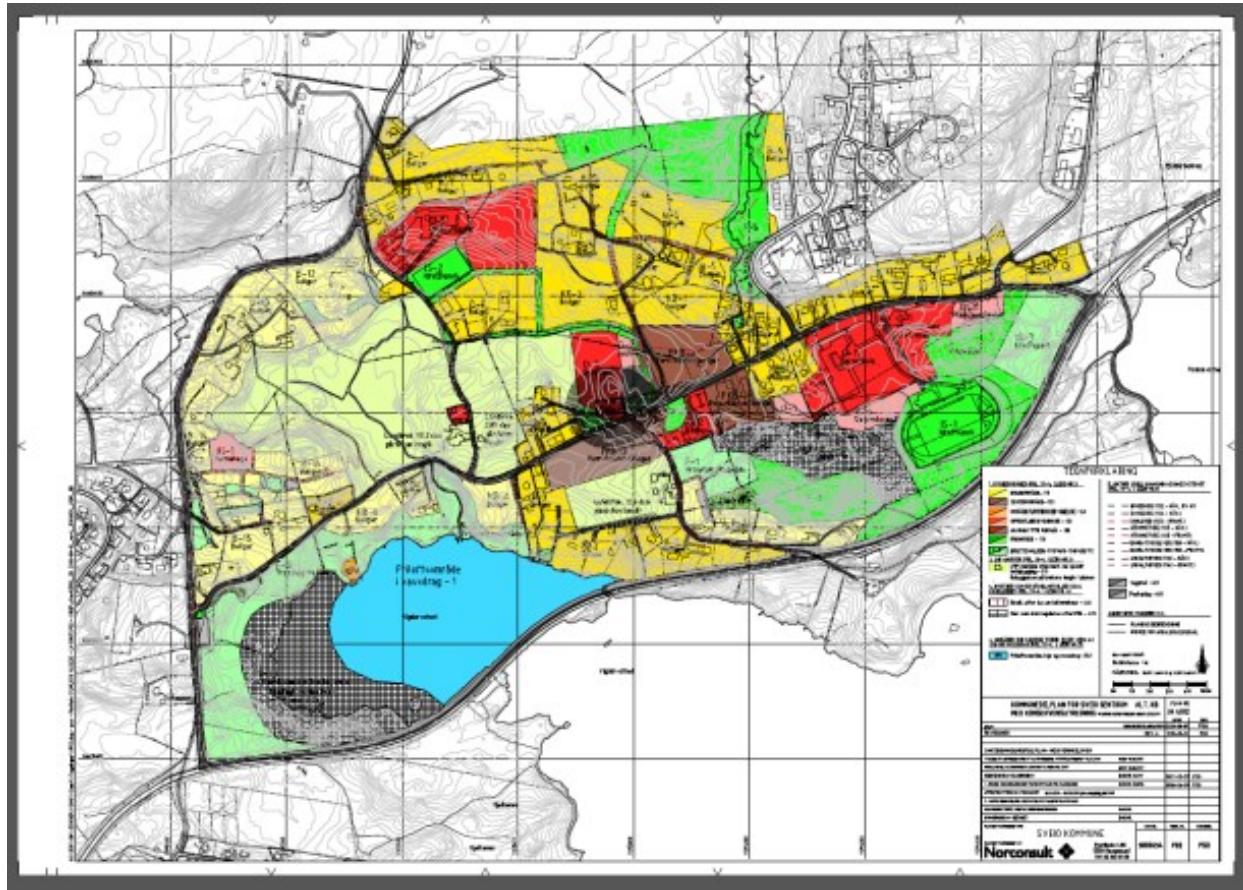

RAPPORT:

Arbeidsmøte om sentrumsplan for Sveio

25.02.2016

INNHOLD

1 INNLEIING	3
1.1 BAKGRUNN FOR KOMMUNEDELPLANARBEIDET OG ARBEIDSMØTET	3
1.2 KORT OM KVA EIN KOMMUNEDELPLAN ER	5
2 ARBEIDSMØTET 25. FEBRUAR 2016	6
2.1 ARBEIDSMETODE	7
2.2 SWOT-ANALYSE	7
2.2.1 Styrker	9
2.2.2 Svakheiter	11
2.2.3 Moglegheiter	13
2.2.4 Truslar	15
2.2.5 Konklusjon	16
2.3 VURDERING AV TEMASKJEMA	17
2.3.1 Levekår og folkehelse	18
2.3.2 Klima og miljø	18
2.3.3 Kultur, oppleveling, deltaking	19
2.3.4 Fleirkulturelt samfunn	20
2.3.5 Universell utforming	20
2.3.6 Bustader og bustadstruktur	20
2.3.7 Næringsliv	21
2.3.8 Handel	22
2.3.9 Sentrumsutvikling	22
2.3.10 Trafikk	23
2.3.11 Parkering	24
2.3.12 Kollektivtransport	24
2.3.13 Grønstruktur/rekreasjon	24
2.3.14 Landbruk	25
2.3.15 Regional integrering	25
2.3.16 Skule	25
2.3.17 Kriminalitetsførebyggjande aktivitet og tiltak	26
2.3.18 Leik	26
2.3.19 Sport/idrett	26
2.3.20 Friluftsliv	27
2.3.21 Offentleg tilbod	27
2.3.22 Anna	27
2.4 KVA HAR VI DÅ KOME FRAM TIL?	27
3 ARBEIDET VIDARE	32

RAPPORT FRÅ ARBEIDSMØTE OM KOMMUNEDELPLANEN FOR SVEIO SENTRUM – 25.02.2016

1 INNLEIING

Sveio kommune skal utarbeida ny overordna kommunedelplan for Sveio sentrum. Planen skal leggja føringane for framtidige tiltak og utbygging. Dette er ein rapport frå arbeidsmøte 25. februar 2016 som omhandla utviklinga av Sveio sentrum og sentrumsplanarbeidet.

1.1 BAKGRUNN FOR KOMMUNEDELPLANARBEIDET OG ARBEIDSMØTET

I oktober 2010 fatta Sveio kommunestyre samråystes vedtak om å godkjenna ein kommunedelplan for Sveio sentrum. Planen skulle erstatta dåverande reguleringsplan for området. Opphavleg vart kommunedelplanen utarbeidd som ein revisjon av den gjeldande reguleringsplanen for sentrum, men Fylkesmannen rådde kommunen til å utforma planen meir overordna, i form av ein kommunedelplan. Planforma vart difor endra frå reguleringsplan til kommunedelplan midt i planprosessen. Planavgrensinga vart likevel halde på slik den opphavlege reguleringsplanen viste.

Den same kommunedelplanen gjeld i dag og den dekkjer berre delar av sentrumskjernen men ikkje heile kommunesenteret. Mellom anna går ikkje planen opp til golfbanen og Sveiåsen eller ut til Fjellstad og Krossleite. For å vera ein heilskapleg og overordna kommunedelplan er dagens avgrensa planområde såleis vurdert å vera for lite.

Gjeldande kommunedelplan er no, i tillegg til å vera særslig avgrensa, vurdert å vera utdatert. Planen er godkjent etter gammal plan- og bygningslov (før 2008). I det nye lovverket har det kome nye forventingar og krav om avklaringar i forhold til mellom anna naturmangfold, folkehelse og universell utforming som ikkje i stor grad er vurderte i gjeldande plan. Vidare er det behov for å sjå på arealbruken i Sveio sentrum i eit meir heilskapleg perspektiv for å sikra god utvikling av sentrumsområdet med tilhøyrande omland.

Med desse utfordringar som bakgrunn fatta kommunestyret eit vedtak i mai 2015 om å starta opp ny kommunedelplanprosess. Oppstartsvarsel vart annonser i Haugesunds Avis og i Vestavind. Det vart sendt ut brev til offentlege styresmakter, politikarar, interessegrupper og næringsverksemder i sentrum. I tillegg fekk alle kjente bygdelag og velforeiningar i heile kommunen brev om saka. Saman med oppstartsvarselet vart forslag til planprogram sendt ut på høyring.

Planprogrammet er eit dokument som skal visa kva som er føremålet med planarbeidet, kva tema/arealføremål som skal vurderast, kva tidsramme ein ser føre seg og ikkje minst kva konsekvensutgreiingar som skal gjennomførast. Planprogrammet vart godkjent 06.03.2017.

Alle som fekk tilsendt orientering om oppstartsvarsel og forslag til planprogram fekk òg invitasjon til eit folkemøte. Det vart samtidig hengt opp plakat på de to butikkane i sentrum og annonser i heimesida og i avisene at møtet skulle haldast, slik at andre interesserte òg fekk informasjonen om møtet. Hensikta med folkemøtet var å tidleg i planprosessen orientera politikarar, innbyggjarar og

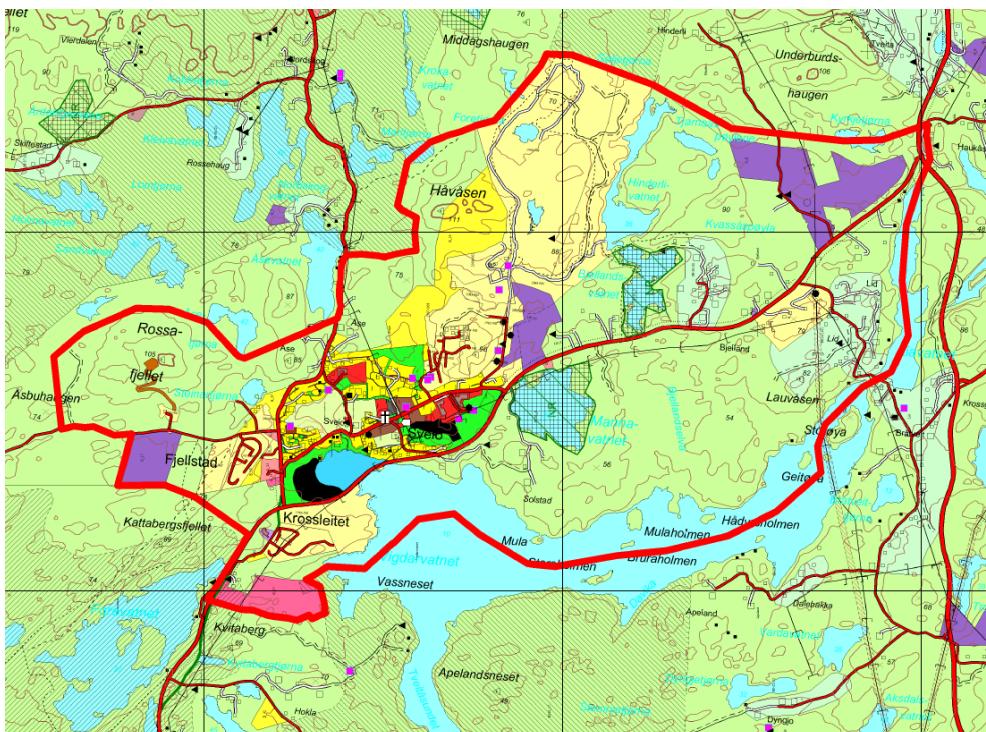

interesserte om planarbeidet. Det var eit ønske om å få i gong ein dialog og eit engasjement for planarbeidet. Målsettinga var å leggja til rette for medverknad i planprosessen.

Folkemøtet vart halde rett før skuleferien i juni 2015 og det var dessverre lite oppmøte. Eit av punkta som vart orientert om i møtet var kommunen sine planar om å utvida planområdet. Dette var ikkje nødvendigvis endeleg plangrense som vart vist men den utgjorde grunnlaget for vidare drøftingar om sentrumsutviklinga.

I møtet vart det òg vist til kva aktivitet det er i sentrum i dag, kva reguleringsplanar og dermed planar for utbygging som ligg i sentrum, korleis planprosessen med framdriftsplanen for kommunedelplanen (kalla sentrumsplanen i fortsetjinga) ville sjå ut og kva arealføremål som ville vera aktuelle å drøfta. Fokus i møtet var såleis å orientera om planarbeidet som no skulle starta opp. I møtet var det i lagt opp til moglegheita for å stilla spørsmål om planprosessen.

Opphavleg forslag til avgrensning for planprosessen som vart lagt fram ved oppstartsvarsel

Målet med møtet var ikke på dette tidspunkt å opna for større diskusjonar om framtidige utbyggingsområde og planar for tiltak så tidleg i planprosessen. Den moglegheita ville koma på eit seinare tidspunkt.

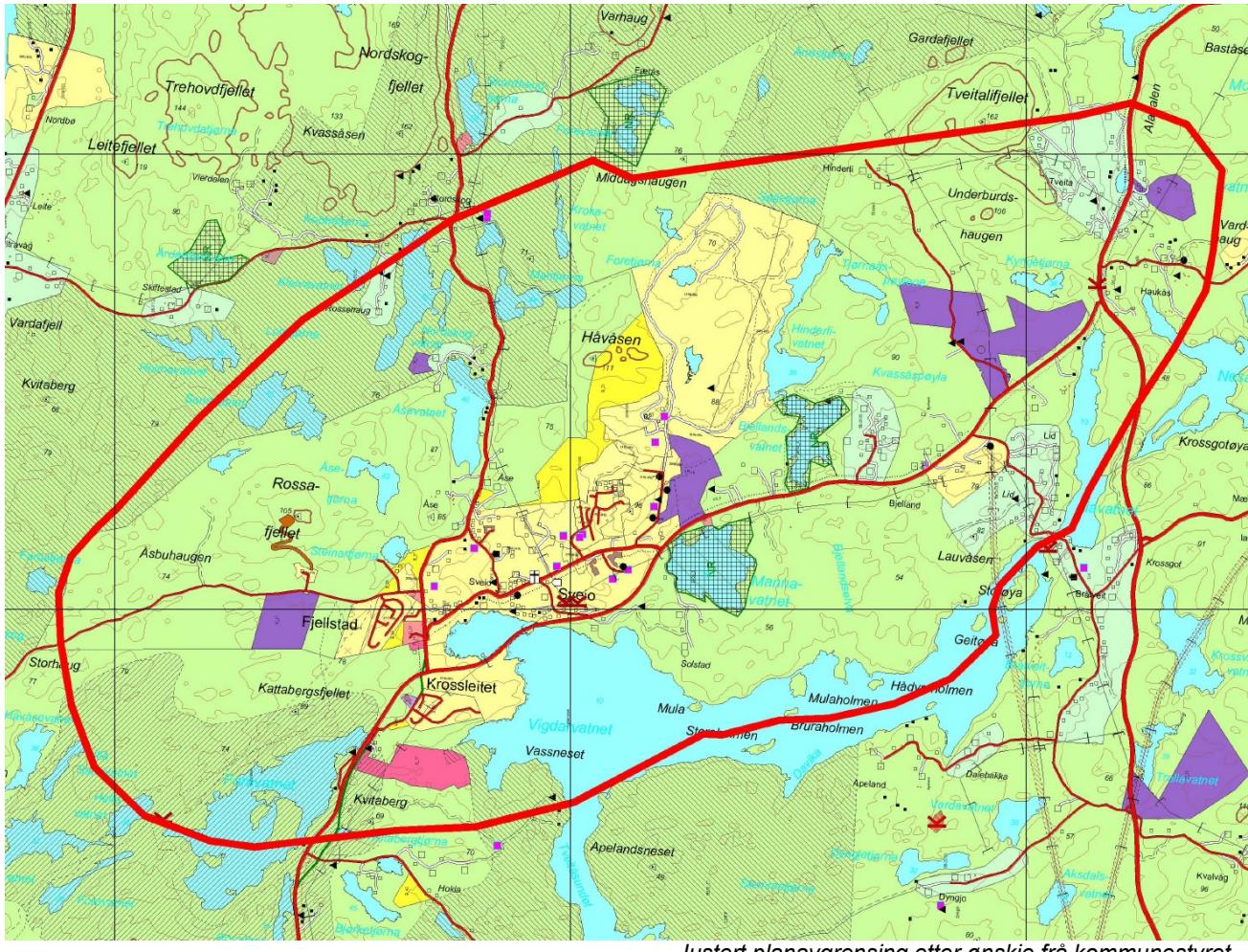
Med utsendt oppstartsvarsel og gjennomført folkemøte var no arbeidet med ny sentrumsplan formelt starta opp. I oppstartsvarselet vart det oppmoda om å koma med innspel og kommunen fekk inn fleire skriftlege innspel.

Før ein kunne setja i gong på alvor med prosjektet var det naudsynt å få planprogrammet, som vart sendt ut på høyring under sommaren 2015, godkjent. Når planprogrammet vart lagt fram for godkjenning første gong i oktober 2015 kom det ønske i kommunestyret om å utvida planavgrensinga enno meir enn som var vist i oppstartsvarselet. Planprosessen stoppa difor opp, slik at ein kunne laga nytt forslag til grense for planområdet.

Når nytt forslag til avgrensing av planområdet og planprogrammet hadde vore justert tilsvarende vart saka lagt fram for kommunestyret på ny i møte i november 2015. Ny grense og justert planprogram vart då aksepterte som grunnlag for vidare planarbeid. Med justert planavgrensing vert det automatisk sett krav etter plan- og bygningslova om nytt oppstartsvarsel og høyring av justert planprogram. Ny frist for å koma med innspel og merknader til planarbeidet vart sett til mars 2016.

Som følgje av denne hendinga stoppa planarbeidet opp ein del, slik at ein fekk sikra gjennomføring av lovpålagte oppgåver. Etter at saka vart sendt ut på ny høyring kom det inn nokre merknader som måtte vurderast før planprogrammet kunne leggjast fram for endeleg godkjenning i kommunestyret i mars 2017.

Justert planavgrensing etter ønske frå kommunestyret

Med bakgrunn i at planavgrensinga vart justert så stoppa sakshandsaminga av sentrumsplanen opp noko, men i ventetida har det likevel vorte gjort ein del førebuande planarbeid. Kommunen har starta opp ein prosess med gjennomføring av stadaralyse, som ville vera første oppgåve gjennomføra etter at planprogrammet endeleg vart godkjent. Samtidig har dei tre barnehagane i eller i nærleiken av sentrum vorte inviterte til å registrera barnetråkk og kommunen har gjennomført barnetråkk-registrering på Sveio skule, der 5. og 6. trinn og store deler av ungdomstrinnet har delteke.

1.2 KORT OM KVA EIN KOMMUNEDELPLAN ER

Sentrumsplanen vil vera ein kommunedelplan og vil såleis få kommuneplanstatus. Skilnaden på kommuneplan og kommunedelplan er at arealet er avgrensa i ein kommunedelplan i forhold til den heilsaklege kommuneplanen, som dekker heile kommunen. Den overordna kommuneplanen omfattar to delar, ein samfunnsdel og ein arealdel. Samfunnsdelen omtalar dei område som ligg under kommunen sitt viktige samfunnsansvar. Dette gjeld mellom anna oppgåver som omhandlar helsetenester, skuletilbod, integrering, kultur, tilrettelegging, drift, vedlikehald og andre servicefunksjonar. Kommunen sin eigen verksemد skal òg omtala i samfunnsdelen. Denne

samfunnsdelen gjeld for heile kommunen og dei områda som er omfatta av ein kommunedelplan. Då det allereie er ein overordna samfunnsdel som gjeld heile kommunen i kommuneplanen vil det ikkje vera behov for å laga ein eigen samfunnsdel for sentrumsplanen (kommunedelplanen). Føringane og forventingane som ligg i samfunnsdelen skal difor takast omsyn til når sentrumsplanen vert utarbeida. Hovudoppgåva til sentrumsplanen vil i staden vera dei arealmessige forholda. Det skal utarbeidast eit nytt arealplankart som med hjelp av ulike arealføremål skal visa kor det kan skje framtidige tiltak, kva status er for dei ulike utbyggingsområda og kva område som skal/bør vernast mot utbygging. Til arealplankartet skal det utarbeidast ein planomtale som sei noko om det kartet viser og det skal liggja ved føresegner som fungerer som utdjupande, førande tekst til dei ulike områda i planekartet. Plankartet og føresegnene vil vera juridisk bindande.

2 ARBEIDSMØTET 25. FEBRUAR 2016

For å sikra gode mogleheter til medverknad og deltaking i planprosessen meinte kommunen at folkemøtet som vart halde i juni 2015 og mogleheta til å koma med innspel til oppstartsvarsel ikkje var tilstrekkeleg for å sikra god medverknad i planprosessen. Kommunen valte difor å invitera til eit opent arbeidsmøte 25. februar 2016 der ny sentrumsplan for Sveio skulle vera tema.

Føremålet med møtet var å etablira ein open arena for innbyggjarar, lag, foreiningar, politikarar, næringsliv og interessegrupper slik at dei fekk høve til å sei sin mening og for å drøfta samfunnsutviklinga i sentrum med andre interesserte. I tillegg til å annonsera og å senda ut ein open invitasjon saman med oppstartsvarselet, vart ungdomsrådet og politikarane særskilt inviterte og kommunalsjefane og delar av administrasjonen fekk høve til å vera med. Arbeidsmøtet vart halde i fellesareala til Vigdartun. Totalt var det i overkant av 60 personar til stade.

Gjennom arbeidsmøtet kunne kommunen skaffa eit grunnlag for vidare planarbeid, der medverknad var hovudfokus og der administrasjonen i kommunen kunne få i gang ein dialog mellom ulike interesser.

Innleiingsvis i møtet opna ordførar Jorunn Skåden møtet og ønskja velkommen. Etterpå orienterte samfunnsplanleggjar Åse Aleheim om sjølve planarbeidet og forventingar til arbeidsmøtet.

Arbeidsmøtet var delt i tre moment. Den første delen var ein kort orientering om planprosessen, kva oppgåver kommunen skal gjennomføra og ikkje minst informasjon om gjennomføringa av arbeidsmøtet.

Dei to andre delane var sjølve gjennomføringa av gruppearbeidet. Den eine delen omfatta ein enkel SWOT-analyse, den siste delen omhandla spørsmål om ulike konkrete arealføremål som er viktige tema å vurdera i ein kommunedelplanprosess. Mellom dei to delane var det sett av tid til ein kaffipause slik at samtaLEN kunne fortsetja dersom ein ikkje var ferdig.

2.1 ARBEIDSMETODE

I invitasjonen til arbeidsmøtet hadde kommunen bedt om at interesserte skulle melden seg på i forkant, slik at ein på førehand kunne dela inn deltakarane i grupper. Målet var å få en god blanding av deltakarar på kvar gruppe slik at ein kunne få i gong diskusjonar som var baserte på ulike interesser og over fleire interesseområde.

Gruppearbeid

Gruppene vart så plasserte på nummererte bord. På kvart bord satt det ein representant frå kommunen som skulle fungera som sekretær og som skulle føra spørsmål på banen og få i gang samtalane dersom det var behov for det. På enkelte av borda, der det ikkje var kommunalt tilsett til stade, blei ein av deltakarane sett til å vera sekretær.

Møtet var ope for alle og difor vart det lagt opp til at dei som eventuelt kom utan påmelding skulle få høve til å delta. Desse vart plasserte på eit felles arbeidsbord.

2.2 SWOT-ANALYSE

Den første delen av arbeidsmøtet gjekk ut på å vurdera Sveio sentrum. Kvar inndelt arbeidsgruppe skulle gjennom samtaler i gruppa koma fram til kva Styrker, Svakeheter, Moglegheiter og Truslar (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) ein meiner at det er for Sveio sentrum, sett i samanheng med tankar om status og framtidige utviklingsmoglegheiter i sentrumsområdet. Alle gruppene fekk utdelt eit skjema som viste dei fire ulike tema i SWOT-analysen fordelt i kvar sin boks.

Deltakarane skulle drøfta saman og skulle skrive ned korte merknader basert på samtalene. Med slik metode i arbeidsmøtet, der ein berre får inn korte kommentarar vil det vera rom for tolking ved analyse av svara. Det kan verta utfordrande for den/dei som skal vurdera svara, men når ein i ettertid har sett på kommentarane har det likevel i dei fleste tilfelle vore openbart kva deltakarane har meina med merknadene eller nøkkelorda i forhold til den plassering dei har fått i skjemaet. Står det *God tilgang på areal* under boksen for Styrker, er det naturleg å tolka det slik at ein har vurdert å finnast areal til utbyggingsareal i sentrum og at tilgangen er til fordel for utviklinga av sentrum.

Forslag til tema som kan vera formål for vurdering:									
Leverandører og følkultur helse	Klima og miljø utvikling	Kultur og teknologi utvikling	Ferdsel og transport	Universell tilgjengelighet kunnskap samfunn (tilrettelegg ing for alle)	Bustader og bustad- struktur	Nærings- liv	Handel	Samfunns- utvikling	Trafikk
Lan- sport	Riksve- rone friluftsliv	Gener- alstruktur	Offentleg tilbed	Oppstegning integrering	Landbruk	Kommunale, foretakende aktivitet eller tiltak	Skule	Arena	
STYRKER: Kva er Sveio (kommune og samfunn) god til (før til) i Sveio sentrum?					SVAKHEITER: Kva er Sveio (kommune og samfunn) svake på (dårligare enn andre) i Sveio sentrum?				
MOGLEGEHETER for utvikling er det i og rundt Sveio sentrum?					TRUSLAR for utvikling er det i og rundt Sveio sentrum?				

Bruk baksida dersom det er behov for meir plass.

Kommunedelplan for Sveio sentrum Arbeidsmøte i Vigdartun 25.02.2016

Ved gruppearbeida gjekk prosjektansvarleg rundt ved de ulike borda og fekk med seg mykje av essensen i samtalane, noko som har bidrege til auka forståing for kva som står i skjema. Det har underletta samanstillinga av dei ulike forhold som skulle vurderast.

Det var nokre plassar ulike og i blant motstridande merknader frå dei ulike gruppene men i det store heile kan ein sjå fleire plassar at det var einigheit på nokre heilt konkrete forhold. Mellom anna vart utfordringane i trafikksituasjonen i sentrum teke opp fleire gonger i dei fleste gruppene. Det vil i hovudsak vera slike felles, samkøyrt merknader som vil danne det hovudsaklege grunnlaget for kva forsamlinga totalt meinte om Sveio sentrum. Samtidig er nokre av dei enkelte kommentarane særskilt interessante, fordi dei nokre gonger kan gje oss ny informasjon.

Det vil ofte vera subjektive vurderinger i forhold til kva ein meiner er styrker eller svakheiter i sentrum. Dette vil vera avhengig av kva erfaring og kunnskap ein har og ikkje minst av kva behov og ønskjer ein har sjølv.

Eit eksempel på dette er at det under temaet *Styrker* fleire gonger vert merka at Sveio sentrum har eit godt idrettsanlegg og god tilgang til rekreasjon og friluftsliv. Samtidig viser ein kommentar under temaet *Svakheiter* at det er liten moglegheit for ungdom å treffast på fritida. Slike kommentarar må vurderast nøyde og setjast i ein samanheng. Kommunen kan tolka dette som at det i utgangspunktet er vurdert å vera eit godt tilbod for dei som ønskjer å driva med idrett, men at det kan vera mangelfullt i forhold til andre fritidsaktivitetar for ungdomar som ikkje driver med sport eller anna organisert aktivitet.

Ein tredje kommentar viser at det er for lite areal til idrettsanlegg i sentrum. Her kan ein anta at dei anlegga som finnast i sentrum er bra men at det er behov for å utvida areaala. For å tolka slike merknader er det viktig å skaffa seg eit heilskapleg bilet av situasjonen og dei merknader som har kome inn.

Føremålet med dette arbeidsmøtet har ikkje vore å gjennomføra ein vitskapleg utgreiing for å finna korrekt løysing på korleis Sveio sentrum skal byggjast ut og utviklast i framtida. Gruppearbeida har hatt til oppgåve å skapa ein debatt og eit grunnlag for arbeidet med sentrumsplanen gjennom å finna ut av kva innbyggjarane tenker og synast om sitt kommunesenter. Det har vore viktig å få fram kva som oppfattast som bra og kva som er vurdert som ikkje fullt så bra.

Langt på veg har ein gjennom denne dialogen med innbyggjarar, interesserte og næringsaktørar fått eit bilet av sentrum som kan linkast opp til eksisterande kunnskap ein allereie har i planprosjektet om sentrum. Sett i samanheng med skriftlege innspel til oppstartsvarsle, samtalar med einskilte grunneigarar, utbyggjarar, kollegaer mv. kan ein skapa eit meir heilskapleg bilet av kva Sveio sentrum representerer. Gjennomfører ein samtidig ein stadanalyse, som vil vera meir kvalitativ i sin utgreiing, kan ein få ein god oversikt over kva som trengst for å gjera sentrum attraktiv, brukarvennleg og interessant å bu og besøkja og driva næring i.

Ein SWOT-analyse vil ta føre seg *Styrker*, *Svakheiter*, *Moglegheiter* og *Truslar*. Det å vita kva ein er bra på er godt for sjølvtiltiten, og ein får kunnskap om kva som fungerer og kva ein kan jobba vidare med for å vera vellukka. Men det er like viktig å vita kva ein ikkje er bra på, kva moglegheiter ein har

og kva som er truslane for å lykkast. Har ein den kunnskapen kan ein gjera noko med dei viktige forholda som skal til for å få eit optimalt resultat.

SWOT-analysen har basert seg på det overordna spørsmålet:

*Kva er status for Sveio sentrum i dag (**styrker** og **svakheiter**) og kva føresetnader har sentrum for framtidig utvikling (**møglegheiter** og **truslar**)?*

Vi skal sjå litt nærmare på tilbakemeldingane vi fekk i dei ulike boksane;

2.2.1 Styrker

Kva er Sveio (kommune og samfunn) god til (får til) i Sveio?

På førespurnad om kva som er styrkene til Sveio sentrum, fikk vi mange interessante tilbakemeldingar frå arbeidsgruppene. Nokre konkrete område vart kommentert fleire gonger. Det gjeld mellom anna kulturtilbodet og ikkje minst tilbodet for idrett. Det vert i den samanheng mellom anna vist til Vigdartun, golfparken og at det er eit bra idrettsanlegg i sentrum.

Sveio golfpark med tursti

Foto: Ida Kristin Vollum

Fleire ser òg ut til å setja pris på tilgangen til rekreasjonsområde og areal for friluftsliv. Det kom kommentarar om at det er fine turområde i sentrum og at det er grønt rundt omkring.

Ein gruppe sa at sentrum ligg «litt utanfor stresset» når det kjem til trafikkmessige forhold. Nokre poengterte at det er korte avstandar til Haugesund og Stord, men likevel eit stykke i frå og at det er god tilgang på arealreservar for vidare utvikling, og låge prisar på bustadtomter. Samtidig meinte nokon at kommunen er god til å ta vare på landbruket.

Turveg i Salamanderparken

Når det gjeld trafikkforhold vart det i liten grad kommentert som ein styrke i sentrum, men samtidig vart det fleire gonger vist til at det er korte avstandar til handel og servicefunksjonar. Det er i tillegg sett på som ein styrke at handels- og servicetilbodet stadig aukar. Det vart vist til at det er eit bra utval av tenester i sentrum og det offentlege tilbodet er sett på som ein styrke. Dette gjeld ikkje minst den gode eldreomsorga og skulen.

Generelt ser det ut som at det er sett på som positivt at kommunen er ein JA-kommune og at det er vilje til utvikling, at det er positive grunneigarar og god tilgang på areal. Sentrumsutviklinga i seg sjølv er òg vurdert som ein styrke. Ein gruppe sa at det er ein styrke at kommunen har investert ressursar i kommunale anlegg/bygg.

Fleir grupper har vurdert bustadstrukturen som ein styrke og det vert vist til at det er billige bustadpriser. Ein gruppe uttala at «Folk vil bu her». Fleire grupper har òg kommentert samhald, inkluderande samfunn og fleirkulturelt samfunn som ein styrke.

Ein kommentar viste at det er ein styrke å vera ein liten kommune med store moglegheiter for tett oppfølging, samhald, dugnadsstruktur/ivaretaking og handlingskraft. Det vart framheva at kommunen kan manøvrera raskt og verta einige.

Konklusjon – styrker

Styrkene til Sveio sentrum omfattar i stor grad dei mjuke verdiane, opplevelingar og aktivitetar. For Sveibuen ser det ut å vera eit gode å bu litt meir spreidd og å ha god tilgang til grønstruktur.

Planmessig er det naturleg å vurdera tilgang til areal for fritidsaktiviteter og grønstruktur som viktige føresetnader for gode bamiljø og betre folkehelse.

Samtidig er det viktig å leggja til rette for fortsett utbygging og utvikling av sentrumsfunksjonane. Auka tilbod vil vera med å auka sentrum sin attraktivitet. Dei siste åra har handels- og servicetilbodet i sentrum auka og meir bruk av desse tenestar vil minska handelslekkasjen ut av kommunen.

Avstand til regionsentra med handel og arbeidsplassar ser ikkje ut å oppfattast som eit problem (det vart ikkje heller kommentert negativt under dei to temaat svakheit og trussel). Det vert oppfatta positivt at sentrum ligg rett ved store ferdsleårer og det er fordelar ved å bu på grensa til både Rogaland og Hordaland. Mottoet, *Sveio midt i leio*, ser ut å treffa rett hjå deltakarane.

For sveibuen ser ikkje heller avstandar i og rundt sentrumsområdet ut å vera særskilt hemmande og det opplevast ikkje som eit problem. Mange bur i dag på Fjellstad og Krossleite og desse bustadfelta har ein avstand på mellom 1,4 og 2,2 km til Sveio skule i sentrum (avstanden er avhengig av kor i byggjefelta ein bur). Dette ser ikkje ut til å vera ein stor ulempe. Utfordringa kan heller vera trafikken frå desse område, men det kjem vi tilbake til.

Dei styrker Sveio sentrum har i dag må sikrast og forsterkast gjennom den framtidige sentrumsplanen. Ein må ikkje utarbeida ein plan som øydeleggjar føresetnadene for det som allereie fungerer og er bra i samfunnet. Mellom anna må ein sikra og leggja til rette for at dei gode uteareala fortsett er tilgjengelege og ikkje vert bygd ned, samtidig som ein må sikra at det vert lagt til rette for fortsett god utvikling og auke i handels- og servicetilbodet. Fokus må vera på menneska og dei gode levekåra.

2.2.2 Svakheiter

Kva er Sveio (kommune og samfunn) svake på (dålegare enn andre) i Sveio sentrum?

Når ein ser på kva gruppene har svart i samanheng med kva ein meiner sentrum er svak på kom det tydeleg fram nokre heilt konkrete forhold. Fleire kommenterte manglante lyssetting i sentrum og det kom kommentarar om at det er lite fritidsaktiviteter for ungdom og at det manglar opphaldsplass for unge som ikkje ønskjer organisert trening.

I tillegg kom òg mange merknader til temaet trafikk og trafikktryggleik. Det er synspunkt på at det er dårlig standard på vegen som går igjennom sentrum, Sveiogata,. Det vart vist til at vegen er smal og trafikkert med farlege av- og påkøyrlar. Fleire meinte at det er dårlige parkeringsforhold i sentrum og nokon sa at det har vore dårlig planlegging av veg/sykkelveg ved bygging av bustadfelt. Manglante fotgjengarovergangar, manglante sykkelvegar og ønskje om betra trafikktryggleik, vart òg nemnt. Dei interne vegane i sentrum var òg tema, med satellittane og vegløsing inn mot sentrum. I tillegg vart det kommentert at det er dårlig løysing ved og rundt skulen i forhold til logistikken og at det er eit ønskje om betre busstilbod.

Ufordinngar i trafikkavviklinga i sentrum

Skulen vart òg nemnt i ein annan samanheng. Det vart vist til at den er gammal og at det er behov for betre planlegging av ny skule. Det kom òg kommentarar til den spreidde skulestrukturen i kommunen, for lite ressursar til læring og at skulane er for desentraliserte i kommunen.

Arealmangel kom opp som tema nokre gonger i tilbakemeldingane og nokon stilte spørsmålet om kven det er som disponerer sentrumsareala. Det vart vidare vist til at det er lite plass for utvikling av sentrumsfunksjonar og at det er avgrensa vareutval. Det kom òg kommentarar om at sentrum er arealmessig spreidd.

Fleire kommentarar var konkrete i forhold til planlegginga av sentrum. Det vart vist til at planlegginga er noko tilfeldig, at planen for sentrum er for lite heilskapleg og at sentrumsarealet styrast av tilfeldig oppstykking utan ein plan, med fleire små lokalsamfunn som vert dratt i fleire retningar. Det vart vist til at det er for få arbeidsplassar, for liten plass til næringsutvikling, for liten plass til offentleg utbygging og for få kommunale bustadomter. Nokon meinte at ein liten kommune har for små økonomiske musklar til å gjera store samfunnsmessige utbyggingar.

Andre punkt som vart teke fram i gruppene var manglande kulturoppleveling og deltaking, ønske om tettare tilknyting til Vigdarvartnet, betre integrering av flyktninger generelt, og bustader for unge. Ein kommentar viste ønske om å ta vare på den dyrka jorda i sentrum, samtidig som nokon annan meinte at det dei bandlagde areala utgjer ein svakheit.

I tillegg blei det vist til at det er ein oppblomstring av rusmiljøet i sentrum og at det ikkje er eit kontrollerande nærmiljø. Omgrepet kriminalitetsførebyggjande aktivitet vart kommentert eit par gonger.

Det vart under dette tema òg vist til at det burde vera leikeplass sentralt i sentrum, at ein burde hatt bondens marknad kvar månad og at ein burde gjera noko med Sveiogata sin utsjånad. Om dette er svakheiter eller moglegheiter kan vurderast, men det er likevel interessante tilbakemeldingar.

Konklusjon – svakheiter

Det som peikar seg ut i forhold til kommentarane til temaet *Svakheiter* går i stor grad på dei fysiske forholda i sentrum. Nokre område er oftare uttala i kommentarane enn andre. Det går mellom anna på trafikkforhold, lyssetting, for lite aktivitetar/møteplassar, manglande plan for utbygging, for lite heilskapleg planlegging og at det er vurdert å vera for lite areal til utvikling.

Gjennom bevisstgjering av svakheitene vil kommunen vera betre rusta til å gjera vurderingar om kva som er viktig for folk flest og kva som skal til for å styrka sentrum og hindra ein negativ utvikling. Utgangspunktet for at kunna gjennomføra utbetringar er at det finnast offentlege eller private tiltakshavarar med ressursar som kan gjennomføra arbeida. Sentrumsplanen sin oppgåve vil i den samanheng vera verktøyet som legg grunnlaget for å realisera utbetringane. Ein kan mellom anna visa i arealplankartet at det er behov for å breidda ein veg eller at det bør lagast betre tilkomst. Plankartet viser berre kva ein får gjera. Sjølvé gjennomføringa må uansett skje når det er interesser, midlar og ressursar til å utføra tiltaka.

Det vi ser i tilbakemeldingane frå arbeidsmøtet er at ikkje alle har same synspunkt på kva som er styrkene i sentrum og kva som er sentrum sine svakheiter. Dette vil naturleg nok henga saman med kva interesser ein har. Dersom ein allereie bur relativt tett i sentrum så vil tilgang til grønstruktur vera viktig. Samtidig har næringslivet fokus på kor beste areal for etablering er, uavhengig av kva andre kvalitetar det finnast i området. Det å sikra god arealforvaltning og samtidig sikra at alle interessegrupper vert ivaretakne er ei utfordring. Det vil vera ein viktig oppgåve i planarbeidet å sikra så mange interesser som mogleg og dersom ein må vega dei opp mot kvarandre må ein ta stilling til kva som samfunnsmessig vil vera mest føremålstenleg å leggja vekt på. I planarbeidet må ein sjå på heilskapen. Ein må stilla spørsmål om kva område som eignar seg best til grønstruktur og friluftsområde, kva areal som bør vernast mot utbygging og kva areal kan takast i bruk til utbygging?

2.2.3 Moglegheiter

Kva MOGLEGHEITER for utvikling er det i og rundt Sveio sentrum?

Av moglegheiter kom det under møtet inn mange ulike enkeltvise kommentarar. Dette er stikkord som viser kva folk trur det ligger moglegheiter i, men det vart i liten grad skreve noko om kva slags moglegheiter ein kan oppnå med å fokusera på dei forholda som er nemnde. Det er uansett positivt at det er så mange kommentarar til dette temaet. Det viser at det er tru på at ein kan få til endå meir utvikling og aktivitetar i sentrum.

På lik line med dei to andre tema, *Styrker* og *Svakheiter*, visast at det er nokre enkelte interesseområde som er meir kommenterte enn andre. Fleire er såleis gjennom merknadene samde om nokre heilt konkrete tema.

Informasjon ved inngangen til Salamanderparken

Av dei merknader som utmerker seg mest som moglegheiter for Sveio sentrum er tilrettelegging for grønstruktur, grøne lunger, friluftsliv, naturlege friområde og parkareal. Dette kan setjast i samanheng med at fleire også ser moglegheiter i å liggja nær Vigdarvatnet.

Det er klart at fleire ser verdien i å ha tilgang til turområde og areal for friluftsliv og rekreasjon i og i nærleiken av sentrum. Eit av innspela viser til at det bør vera betre skilting til turmoglegheiter, salamanderpark, bibliotek, frivilligsentral mv.

Ein annan kommentar går direkte på å skapa fleire uformelle møteplassar på tvers av alder, kjønn og kultur. Levekår og folkehelse vart nemnt fleire gonger og det kan naturleg nok setjast i samanheng med dei merknader som har kome om friluftsliv og turstiar. Her vart det også vist til konkrente tiltak for å auka trivsel og skapa møteplassar. Det vart vist til kulturhus, frivillighus, fleirkulturelt samfunn, fleirbruk med soknehuset, byfest, kulturopplevingar og deltaking, og ikkje minst leikeplassar og område for fysisk aktivitet.

Samtidig som fleire ser på tilrettelegging for grønstruktur som ein moglegheit, er vel så mange merknader fokusert på utbygging og fortetting.

Omgrep som *bustadbygging* og *bustadstruktur* vert omtala fleire gonger under temaet *Moglegheiter*. Det vert vist til at det i sentrum er store, attraktive og tilgjengelege areal som kan takast i bruk. Forslag til kva desse kan brukast til er varierte i innspela, men fleire omhandlar vidareutvikling av sentrumsfunksjonane i form av handel og bustadbygging.

Det vert også vist til at ein bør byggja tett og i høgda og leggja til rette for offentlege bygg og offentleg tilbod. Nokon meiner ein bør gå aust, nokon viser mot nord og andre meiner at det er potensiale mot vest for å knyta byggjefelta saman med sentrum.

Det har også nokre merknader som går på å sikra landbruket og ta vare på matjorda, for å leggja til rette for lokalprodusert mat. Det vert vist til at rådhusplassen bør takast i bruk og at ein bør nytta kommunehuset til fleirbruk. Med bakgrunn i dei forskjellige forslaga kan ein her fort koma i ein konflikt

i planlegginga mellom utnytting av areala og vern av mellom anna landbruksareal. Ved konfliktar mellom interesser må ein då i planprosessen taka stilling til kva interesser som er viktigast å sikra for framtida. Kanskje det er moglegheiter i å sikra fleire forhold samtidig?

Fleire har oppfatninga om at fleire butikkar vil auka moglegheitene for sentrum. Symjehall/badeland er òg nemnt fleire gonger. Det har i tillegg kome ulike kommentarar til konkrete tiltak i sentrum som å betra vegar med lyktestolpar og fortau, og å skapa ein visuell utbetring av bygningar og anlegg som ligg mot Sveiogata for å skapa eit positiv inntrykk. Slike forslag vil vera i samsvar med gjeldande kommunedelplan for sentrum som legg opp til at delar av Sveiogata skal vera ein miljøgata.

Fv 6, Sveiogata, mot aust, ein formiddag i slutten av april 2017

I kommentarane frå temaet *Svakheiter* vart det vist til behov for betring av trafikksituasjonen. Her, under temaet *Moglegheiter* har det òg kome kommentarar til trafikksituasjonen og det vert vist til behov for å sikra gode kommunikasjonar mot sentrum og å leggja til rette for betre vegar med lyktestolpar og fortau.

Konklusjon - moglegheiter

Samla sett kan ein konkludera med at det finnast moglegheiter innan fleire ulike område for å styrka Sveio sentrum som kommunesenter og som nærings- og bustadområde. Mange av desse moglegheiter gjeld utbyggingsføremål og utvikling. Samtidig må ein vera klar over at ein viktig premiss for å skape gode levekår i samband med ein auka utbygging og fortetting, er å sikra tilgang til mellom anna grønstruktur og fri- og turområde.

I kommentarane til temaet *Moglegheiter* vart det skreve at ein kan *styrka identiteten gjennom målretta haldningsarbeid*. Det vart òg vist til at ein bør *nytta seg av moglegheitene* og laga ein *plan for utbygging*. Planen skal no utarbeidast og i den samanheng skal det gjennomførast ein stadianalyse som langt på veg vil vera til hjelp for å finna sentrum sin identitet og sikra at den samsvarar med den identitet innbyggjarane har. På den måten kan ein skapa nye moglegheiter til utvikling.

Slik kommentarane til arbeidsmøtet har vist, så ligg det føre mykje moglegheiter for Sveio sentrum. Mykje kan gjerast gjennom planlegginga, som å leggja til rette for vidare utbygging, auka trafikktryggleiken og å sikra gode friområde og naturlege møteplassar. Dette vil vera tiltak som bidreg til god folkehelsa og skapar god utvikling.

2.2.4 Truslar

Kva TRUSLAR for utvikling er det i og rundt Sveio sentrum?

Ved gjennomgang av merknadene til temaet *Truslar* kunne ein sjå at det var meir spreiing i kommentarane enn for dei andre temaa. Det kom ikkje eintydig fram nokre merknader der fleire var samde, med unntak for trafikkspørsmåla. Nokre kommentarar gjekk ut på at det er manglande tru på at samfunnet (kommunen og overordna styresmakter) har evna til å handtera planlegginga på korrekt måte. At ulike interesser arbeidar for ulike delmål vart òg vurdert som ein trussel. Det same gjeld vurderinga om at därleg samhandling på tvers medfør at ein ikkje oppnår felles mål.

Nokre meinte at byråkratiet og Fylkesmannen hemmar utviklinga og det vart vist til at regional plan og styring er ein trussel. Andre meinte at det er for lite økonomiske ressursar og at det er liten politisk vilje til å investera i utvikling.

Det vart vidare vist til at planlegginga er for kortsiktig og at det manglar heilsakapleg planlegging. Nokon meinte at ein ikkje må la private interesser ha for stor påverknad på planarbeidet. For lite visjonar vart òg nemnt og at ein ikkje må vera for passiv til å vera med på utbygginga som vil koma med nye etableringar.

Det må vera oppdaterte planar på plass til arealutvikling. Fleire meinte at bustadbygginga skjer på areal der næringsutvikling burde skje. Nokon meinte at arealmangel er ein trussel og andre meinte at utbygginga må sikra miljø og grøne lunger. Der nokon, under temaet moglegheiter, hadde sagt at ein burde fortætta blei det av andre under temaet truslar sagt at ein ikkje må leggja til rette for fortetting i form av høge bygningar i sentrum.

Det ser ut å vera ein generell oppfatning at trafikken er ei utfordring i Sveio sentrum og at det er behov for å gjera tiltak på dette området. Mellom anna viser ein merknad at det ikkje er nokon framtidsretta logistikk kring skulen. Fleire har teke opp trafikken som ein trussel og denne utfordringa ser vi kjem att under dei andre tema i SWOT-analysen. I tillegg har det kome eit par kommentarar om at sentrum er for lite synleg og at «ein berre køyrer forbi». Det vart mellom anna sagt at Heiane på Stord og Raglamyr i Haugesund er konkurrentar til sentrum.

Nokre meiner at landbruksareala hindrar utbygging av andre føremål, men samtidig kjem det fleire kommentarar om at det vert alt mindre «villmark og bondeliv», at følelsen av å bu på landet forsvinner og at friluftsareala og dei grøne lungene vert mindre grunna utbygginga.

Nokon meinte at det er ein trussel å berre ha eldre buande i sentrum og andre meinte at utbygginga er for tett og det vert for mange leilegheiter/småhus. I kommentarane kjem det fram at det vert oppfatta som trussel mot sentrumsutviklinga at det ved utbygging ikkje følgjer med sosiale tiltak/strukturer eller at det ved for rask utvikling ikkje vert teke omsyn til naudsynt infrastruktur eller heilskaplege planar.

Temaparken Vikingland vert i to tilfelle kommentert under temaet truslar, men det er ikkje forklara kva trussel ein vurderer at ei slik temapark vil representera. Meiner ein i form av støy, auka trafikk, meir trengsle i sentrum så vil det nok vera korrekt. Samtidig må ein vurdera dei positive verknader ein slik park kan medføre med auka grunnlag for meir aktivitet i sentrum, grunnlag for lokal næring og arbeidsplasser.

Nokon meiner at kyrkja er ein trussel og vi antar her at ein då viser til restriksjonsgrensa rundt kyrkja der det ikkje får skje nokon aktivitet utan godkjenning av bispedømet. Grensa tilsvrar 60 m frå kyrkjeveggen og den legg beslag på ein del areal langs med Sveiogata.

Konklusjon – truslar:

Det kan vera nyttig å kartleggja kva ein trur kan vera truslane mot sentrumsutviklinga når ein skal utarbeida ein ny sentrumsplan. Det gjev kommunen ein peikepinn på kva område ein bør leggja særskilt vekt på. Mellom anna kan ein sjå at det er ein trussel i seg sjølv at gjeldande sentrumsplan er vurdert å vera utdatert og at den er så arealmessig avgrensa at den ikkje ein gong dekkjer det mest sentrale sentrumsområdet.

Når det gjeld spørsmålet om trafikksituasjonen og trafikktryggleiken er mange merknader samde om at dette er utfordrande forhold og at det utgjer ein trussel. Trafikkutfordringane har gått som ein raud tråd igjennom heile SWOT-analysen og det går klart fram at det er eit tema som engasjerer mange. Det vil vera naturleg ved utarbeiding av sentrumsplanen å tidleg i prosessen sjå på kva løysingar ein kan gjennomføra for å betra forholda. Dette er eit forhold som allereie i planprogrammet vart teke fram som eit område som ein må arbeida vidare med. Planprogrammet legg opp til at det skal gjennomførast ein trafikkanalyse for å sjå på eksisterande situasjon og framtidige endringar i trafikkmönsteret. I det ligg òg vurdering av behov for parkeringsareal og tilrettelegging for mjuke trafikantar.

Dei etablerte og utbygde bustadfelta som ligg rundt sentrum er ikkje med i planen, men desse er likevel ein stor del av grunnlaget for sentrumsutviklinga. Utan ein heilskapleg, felles plan for heile området vil det vera vanskeleg å leggja til rette for god og ønskja utvikling. Samtidig må det seiast at trass i at gjeldande sentrumsplan er utdatert så har det likevel skjedd mykje i Sveio sentrum dei siste par åra. Fleire reguleringsplanar for bustadbygging er godkjente og areal for handel er utvida. Med meir kunnskap om kva truslane er og kva som skal til for å styrka sentrum og med hjelp av ein ny sentrumsplan kan ein no leggja grunnlaget for å fortsetja denne positive trenden.

2.2.5 Konklusjon

Å gjennomføra ein SWOT-analyse kan vera ein enkel oppgåve, men det er ikkje nødvendigvis like enkelt å analysera tilbakemeldingane ein får. Korleis skal ein tolka svara og kva vil ein få ut av desse? Avhengig av kva ein spør om vil tilbakemeldingane kunna vera ulike og med ulik betydning. Svara i ein analyse vil òg i stor grad påverkast av kven som svarar og kva interesser den som svarar har. Det har vi ikkje høve til å gå djupare inn på i denne analysen. Utfordringa i planlegginga vert no å sikra at så mange interesser som mogleg vert ivaretake samtidig.

Å få avklara kva som er bra med Sveio sentrum og kva styrker sentrum har vil vera viktig i framtidig planarbeid, slik at ein kan leggja til rette for å fortsett vera god på det som fungerer. Å ta utgangspunkt i kva moglegheiter ein har for å lykkast enno betre vil vera drivkrafta i planprosessen og målet ein ønskjer å nå fram til gjennom planarbeidet. Kommunen har sjølv sagt god nytte av å finne ut kva svakheiter og truslar innbyggjarane og brukarane meiner at sentrum har for å kunna ta tak i utfordringane og gjera noko med dei. Gjennom bevisstgjering i planlegginga kan ein leggja til rette for tiltak og løysingar som vil få stor effekt på utviklinga av sentrum.

Framfor kommunehuset

Basert på arbeidsmøtet og SWOT-analysen ser vi at det er fleire forhold som vert kommenterte fleire gonger. Dette er forhold som vi bør leggja vekt på når det gjeld overordna planlegging. Ein kan sei at arbeidsmøtet har gjeve kommunen endå eit sett med innspel til planarbeidet.

I vidare arbeid med å utforma planen for Sveio sentrum må ein likevel hugsa at dei tilbakemeldingane som kom i arbeidsmøtet berre er eit augeblikksbilete og ein del av heilskapen og at det vil vera mange andre som ikkje har uttala seg om sentrumsutviklinga, men som kan ha synspunkt. Forhåpentlegvis har dei som har merknader og synspunkt allereie sendt inn sine kommentarar skriftleg til planarbeidet.

2.3 VURDERING AV TEMASKJEMA

Den siste delen av arbeidsmøtet omfatta òg gruppearbeid, der gruppene skulle drøfta ulike, på førehand definerte tema som kommunen er interesserte i å høyra deltakarane sine synspunkt på. Totalt var det 21 konkrete tema i tillegg til ein moglegheit til å kommentera eget tema.

Levekår og folkehelse	Klima og miljø	Kultur, oppleving, deltaking	Fleirkulturelt samfunn
Universell utforming (tilrettelegging for alle)	Bustader og bustadstruktur	Næringsliv	Handel
Sentrumsutvikling	Trafikk	Parkering	Kollektivtransport
Grønstruktur/rekreasjon	Landbruk	Regional integrering	Skule
Kriminalitetsførebyggjande aktivitet og tiltak	Leik	Friluftsliv	Offentlege tilbod
Sport/idrett	Anna?		

Føremålet med denne øvinga var å få avklaring på om det var tema som deltakarane meinte er særskilt viktige å leggja ekstra fokus på i arbeidet med sentrumsplanen. Som tilleggsspørsmål spurte vi kva deltakarane meiner må gjerast og kvifor. Vi spurte òg om det er nokre tema som er ekstra utfordrande eller meir viktige enn dei andre, og som kommunen bør leggja meir vekt på i planarbeidet. Det var høve til å poengsetja kvart tema, men her ser vi i etterkant at ikkje alle gruppene har gjennomført dette og dei som har gjort det har hatt ulik forståing av korleis dei skal setja poenga. Difor vert ikkje poengsetting føremål for analysen.

I vurderinga av SWOT-analysen er ungdomsrådet sine kommentarar blanda saman med dei andre gruppeborda når svara skulle vurderast og analyserast. I denne siste delen av arbeidsmøtet var dei unge sine kommentarar meir spesifikke i forhold til tema og interesser. Av den grunn har ein i del to av møtet valt å halda ungdomane sine kommentarar utanom fellesanalysen. På den måten kan vi spesifikt vurdera ungdomane sine synspunkt for kvart føremål. Det er særskilt interessant å sjå ungdomane sine svar her då dei vil vera retta mot dei unge sine interesser. Samtidig har ein klart å oppfylla ein del av det lovpålagte kravet om medverknad av unge og det å ta omsyn til barn og unge sine interesser i planlegginga.

Hovudspørsmålet til denne delen av arbeidsmøtet var følgjande:

Kva må til for at Sveio sentrum skal vera eit attraktivt, inkluderande og tilgjengeleg kommunesenter?

Vi ser i tilbakemeldingane frå dei ulike temaskjemaat det er enkelte tema som får meir kommentarar enn andre. Det er ikkje nødvendigvis slik at dei tema som får minst kommentarar er dei tema som opptek folk minst, men mangelen på kommentarar kan vera at det er for lite kunnskap om kva desse tema representerer.

2.3.1 Levekår og folkehelse

Under dette tema vert det i kommentarane vist til forhold som gjeld friluftsliv, organiserte/uorganiserte aktivitetar og helsetenester/-tilbod. Nokre har kommentarar om det som allereie er bra, andre viser til kva ein kan arbeida med for å få til.

Når det gjeld friluftsliv vart det vist til at det er mykje natur- og grøntområde innan kort avstand og mange moglegeheter til å bruka naturen. Det vart samtidig vist til ønske om fleire turstiar i nærområdet og at ein skulle kunna utnytta Vigdarvatnet betre med tursti rundt. Det vart vist til gode grøntkorridorar i friluftsområde med skog og vatn og at det er bra med lysløype og turterreng.

Det er eit ønske om å ha moglegeheter for både organisert og uorganisert fysisk aktivitet for alle aldersklassar og det visast til så vel turstiar med behov for lys, tilrettelegging for nærmiljøanlegg, badeland, korthullsbane, skatepark og ikkje minst møteplassar. Det må vera tilgang til «lågterskeltilbod» og det skal vera lett og trygt å ta seg fram til fots eller med sykkel.

I forhold til helsetenester vert det vist til at sentrum har eit godt sjukeheim med god bemanning. Det er eit ønske om å byggja rusheim for unge og å få samla helsetenesta i ein plass i eit helsehus.

Ungdomane sitt syn på levekår og folkehelse:

Ungdomane viser til at dei vil ha symjehall, lyktestolpar og turstiar, men dei viser òg ønske om å ha eige legesenter slik at ein ikkje treng å reisa til Haugesund eller Tysvær. Dei viser òg til at det viktigaste punktet er at innbyggjarane opplever trivsel og tryggleik. Nokon kom med kommentar om at ein burde flytte helsestasjonen eller pusse den opp da den vert oppfatta som veldig trist og mørk og alt for liten.

2.3.2 Klima og miljø

Basert på kommentarane til temaet om *Klima og miljø* skulle ein enkelt kunna slå merknadene frå førre tema, *Levekår og folkehelse*, saman her. Mykje av det som er tema under *Levekår og folkehelse* kjem òg opp under *Klima og miljø*.

Temaet er berre vurdert i ein lokal samanheng og vert ikkje drøfta i forhold til regionale, nasjonale eller globale interesser.

Det visast til at det er viktig å ha gode og tilgjengelege grøntområde, gode busstilbod gjennom sentrum og at det vert lagt til rette for gange og sykling gjennom sentrum. Vidare vart det skreve at ein bør heva kvaliteten på salamanderparken. Nokon ønskjer treningsapparat ute.

Andre punkt som vart drøfta under dette tema er at ein må bevare alle bekkane og ikkje leggja dei i røyr og at ein må hindra vasspest. Sentrum treng meir søppelbøtter og sentrum bør vera eit fint og reint sentrum. Det vart vist til at ein bør leggja til rette for fjernvarme med hjelp av ulike energikjelder, før det vert for sein.

Nokon meinte at spørsmålet om klima og miljø har liten relevans i eit samfunn utan industri og med lite trafikk. Andre meinte at ein bør leggja til rette for næringsparkering i underetasjen på nybygg. Samtidig vart det oppmoda om å etablera nye næringsklynger for gründere/småetablerarar. Ein kommentar viser at «kortreistheit» krev bystruktur.

Ungdomane sitt syn på klima og miljø

Ungdomane viste til at ein ikkje berre må fokusera på sentrum i Sveio og at det er ønskje om fleire bossdunkar og mindre søppel. Dei meiner at kjeldesortering kan vera med å styrka miljøet.

2.3.3 Kultur, oppleveling, deltaking

Temaet *kultur, oppleveling, deltaking* samlar mange ulike kommentarar, om ulike forhold. Det vart vist til at det er viktig med opplevelingar, kultur, idrett og større arenaer i sentrum. Nokon viste mellom anna til ønskjer om ungdomsklubb, at bruk av torget vil gjera sentrum meir attraktivt og at ein treng å leggja til rette for parkering, gjerne i parkeringshus.

Det vart vidare vist til at Vigdartun fangar opp både idrett, musikk og andre kulturelle aktiviteter men at ein treng forbetra akustikk i auditoriet der. Nokon ønskjer meir areal til skule/idrett og meiner at salamanderparken treng oppgradering.

Kulturbygjande bygningar vert omtalte, som kulturhus, ungdomshus, soknehus, Vigdartun, kulturskulen og kyrkja. Det vart sagt at ein manglar forsamlingshus og omgrepet «storstove» vart brukt. Det vart sagt at det er behov for møteplassar.

Sveitorget utan for kommunehuset med statuen av Fartein Valen

Det vart òg vist til at ein «må bli betre» og at det er behov for heilskapleg styring med fokus på handel, idrett, offentlege tenestar «midt i sentrum» med bustad og industri plassert utanfor.

Ungdomane sitt syn på kultur, oppleveling, deltaking

Ungdommane viser til at dei vil ha fleire arrangement og ikkje berre eit kvar andre år. Dei ønskjer òg basketballbane, tennisbane, fleire klubbar, eit kulturhus og ting å gjera.

2.3.4 Fleirkulturelt samfunn

Temaet *fleirkulturelt samfunn* er eit av dei tema som har fått minst kommentarar, men det kjem likevel fram nokre konkrete forslag til korleis ein bør arbeida med temaet. Det visast til at ein kan setja av pengar til tiltak som opnar for at mange kan treffast og omgrepene «møteplassar» kjem opp fleire gonger. Her hadde nokon forslag om å leggja til rette for uformelle møteplassar og andre visar til det å satsa på språk gjennom praksis og at innvandrarar kan takast inn i praktisk arbeid som språktilvenning. Eit forslag gjeld å leggja til rette for spreidd busetting for nye landsmenn og det kom forslag om nettverk av vennefamiliar og grupper for nyinnflytta menn.

Ungdomane sitt syn på fleirkulturelt samfunn

Ungdomane har lagt omgrepene «integrering» inn i temaet fleirkulturelt samfunn. Dei viser til at ein skal vera open og inkluderande for alle. Dei konkretiserer det med forslag om å ta i mot fleire flyktningar (mindreårige), etablera treffpunkt der forskjellige aksepterast og ha aktive flyktingeguidere.

2.3.5 Universell utforming

Universell utforming inneber *utforming av produkt og omgjevnader på ein slik måte at de kan takast i bruk av alle menneske, i så stor utstrekning som mogleg, utan behov for tilpassing og spesiell utforming*.

Nokre av arbeidsgruppene meinte at dette allereie er ivareteke og nokon kommenterte at det vert ivareteke i lovar og reglar. Andre viste til på kva område ein skal arbeida med universell utforming på, som å leggja til rette for offentlege bygningar, fortau og vegar for alle. Det var vist til gang- og sykkelveg og fortau på begge sider av vegane.

Eit heilt konkrete forslag var å setja av pengar for å rydda opp i gamle småfeil på vegkantar og hindringar. Det vart òg vist til bildeling, tilpassing i sentrum for blinde og at ein kan laga plass på busshaldeplassar slik at rullestolar kan koma ut av bussen. Nokon meinte at det er viktig at sentrum vert ein god stad å vera og at det vert tilrettelagt for brukarane og mjuke trafikantar. Det vart vist til at universell utforming må gjennomsyra all planlegging.

Ungdomane sitt syn på universell utforming

Ungdomane viste til betre tilrettelegging for blinde og rullestorbukarar og at ein bør har fleirspråklege bussjåførar (som kan norsk).

2.3.6 Bustader og bustadstruktur

Under temaet om bustader og bustadstruktur kom fleire ulike og i nokon grad heilt forskjellelege kommentarar. Her var det fleire som meinte at ein må leggja til rette for at ny utbygging bør skje samanhengande med eksisterande bustadfelt og i retning mot sentrum. Det vart vidare vist til det er ønskjeleg å samla busetnaden tett og rundt skuler og barnehagar og at utbygginga burde skje der det er nærliek til vatn og avlaup.

Nokre hadde konkret forslag om fortetting frå Åse til Sveiåsen. Utbygging mot Vigdarvatnet vart òg nemnt, og det kanskje i samanheng med ein «promenade» langs vatnet. Leilegheiter vart i fortettingsdiskusjonen nemnde, men ingen sa noko her om å byggja i høgda. Nokre plassar vart det i staden vist til at det er låge bygningar ein ønskjer å leggja til rette for. Samtidig vart det vist til at det er ønskje om at tomtene ikkje vert for små.

I diskusjonen om fortetting er det nokre som viser til at det finnast gode tilgjengelege tomter sentrumsnært og at Sveio må «dyrke sin styrke med attraktive bustadområde».

Nokre ønskja fleire leigealternativ for unge, eldre og nye tilflyttarar og nokon viste til kollektiv for eldre. Samtidig var det nokre som ønskja variasjon og varierte tomter. Det vart sagt at det må mykje folk til for å få til god utvikling.

Det kom kommentar om at Sveio først og fremst er ein bustadkommune og at det er viktig at primærtenester vert dekkja lokalt (bustad, handel, fritid).

Der nokon meinte at det er viktig å la private aktørar få styre utviklinga var det andre som viste til at det er naudsynt med tøffare praktisering av reguleringsforskriftene. Eit par kommentarar gjaldt kommunen sin oppgåve for bustadutviklinga i sentrum – dei meinte at ein skal planleggja heilskapen – for alle og at det er viktig med ein god planlagt bustadpolitikk.

Ungdomane sitt syn på bustader og bustadstruktur

På arbeidsborda til ungdomane i ungdomsrådet kom forslag om blokker og leilegheiter, sterkare utbygging og at det bør opnast for spreidd busetnad. I den samanheng vart det vist til områda Bjelland, Haukås, Lid og Hinderlid.

2.3.7 Næringsliv

Det er «viktig å få etablert eit rikt arbeidsmiljø og næringsliv i Sveio», var ein av kommentarane under temaet *Næringsliv*, og fleire av dei andre kommentarane her gjekk på det at ein må få til meir næring og sikra meir næringssareal.

Ein kommentar viste til at næringslivet i sentrum er svakt. Det er ønskje om at det vert satsa på eit variert næringsliv og å få fleire assorterte butikkar og små kaféar. Nokon kommenterte at ein bør kunna få alt ein treng i sentrum. Ein annan kommentar viste til at ein bør prioritera handelsnæringa framfor bustad midt i sentrum og at annan næring bør lokaliserast utanfor sentrum. Området mellom sentrum og golfbanen vart lagt fram som forslag til område for vidare næringsutvikling.

Fleire kommenterte at ein bør skilta vegen til sentrum betre og at ein mellom anna bør synleggjera sentrum frå fylkesvegen (Fv 6) og frå E 39.

Det vart vist til at handelen og servicesektoren er i bra utvikling men at det likevel er eit ønskje om at det skal leggjast til rette slik at fleire verksemder skal ønskja å etablera seg i Sveio. I den samanheng vart det også vist til at det må planleggjast tidleg for næringssareal og at ein må sjå på næringsutviklinga i samanheng med mellom anna vegutbygginga. Kommunen må handla lokalt og konsentrera kreftane på ein stad i eit langsigkt perspektiv.

Ungdomane sitt syn på næringsliv

Det vart vist til ønskje om fleire butikkar, arbeidsplassar i turismen og pol.

2.3.8 Handel

Næringsforma *Handel* er plassert under eit eige tema då det er ein næringsform som har stor betyding for eit sentrum og senterstrukturen.

Av kommentarane som kom til dette temaet vart det mellom anna vist til at handelen er viktig for sentrumsutviklinga og at det er viktig å leggja til rette for eit breitt utval av ulike typer handel for å få eit levande sentrum. Nokre viste til at allsidig handel er viktig for staden som buplass og at gode tilbod gjev auka bruk og genererer aktivitet.

Basisvarene må vera representert i sentrum. Fleire kommenterte at det er viktig å stoppa handelslekkasjen og at etablering av fleire handelsverksemder i sentrum kan vera med å demma opp for dette.

Det vart sagt at det må sikrast nok areal (jf. kommentarane om næringslivet over) og at ein må spela på lag med næringslivet. Areala som skal sikrast må liggja sentralt, det må leggjast til rette for fortetting og det må koma inn fleire aktørar. Det vart vidare vist til at heilskapleg handelstand må planleggjast og prioriterast.

Ungdomane sitt syn på handel

På lik line som under temaet næringsliv vart det òg her vist til ønske om pol(!) til Sveio blant ungdomane. Elles er det ønske om byggjevarer og leikebutikk. (kommentar; etter at arbeidsmøtet vart halde i februar 2016 har Sveio senter utvida handelsarealet og fått in ny handel med mellom anna bokhandel med leiketøy og jernvarehandel).

2.3.9 Sentrumsutvikling

Under temaet *Sentrumsutvikling* kom fleire ulike merknader, som at det mellom anna er ønske om betre veg igjennom sentrum og at det er for mange utkøyrslar. Det vart òg vist til at det er fleire vegar som treng utbetring, som tilkomstvegane frå Åse, Fjellstad, Albatross/Håvåsen og inn til sentrum. Nokon kom med forslaget om å først planleggja vegane for så å byggja etterpå.

Oppfatninga er mellom anna at ein må skapa moglegheit til utvikling av sentrum og at det må byggjast ned, samtidig som ein bør ha «luft» mellom nye bygg med grøne lunger. Det kan setjast ut

benker, blomar og liknande. Det bør vera intimt og triveleg der folk ønskjer å opphalda seg. Nokon nemnde det å leggja til rette for torghandel. Det er òg eit ønskje om at sentrum må verta ein fin plass, noko å vera stolt av.

Nokre foreslår at kommunen burde eiga sentrumsnære lokalar for å leggja til rette for mellom anna nyetablerte gründere. Det bør vera sentrumsnære lokalar som er prisgunstige.

Andre råd til planlegginga av sentrum er at det må utarbeidast gode planar som vert rullerte oftare og at ein må skapa eit sentrum som er prega av god balanse mellom rekreasjon og utbygging. Ein må tenka stort, og ha sikte om ein framtidsretta arealbruk og utnytta areala best mogleg. Nokon meinte at ting tek tid, men at sentrum har utvikla seg gradvis og at endringa har vore stor dei siste 40 åra. Ein kommentar viste at eit sterkt sentrum gjev sterke gredner.

Det kom kommentar om at ein bør byggja meir bustader, andre meinte at det er viktigare å prioritera næring. Eit konkret eksempel på utbyggingsområde som vert teke fram er Frønsdalsjorda.

Ungdomane sitt syn på sentrumsutvikling

Nokon seier at ein har fått til mykje men at ein kunne jobba meir med helsestasjonen. Elles vert det vist til et ein ikkje ønskjer at ein skal ta frå folk eigedom og det vert vist til ønskje om kulturhus og Vikingland.

2.3.10 Trafikk

Temaet *Trafikk* engasjerer mange. Det visast til at det må vera trygt å ferdast i sentrum og at ein må byggja ut vegar som tåler dagens trafikk. Det kom forslag til lågare fartsgrenser, gangvegar, ringveg, fortau, fartsdemparar, betre belysning og fotgengarovergangar. Nokon kommenterte at det er kaos i sentrum, og andre sa at det stort sett er gjennomkjøring der. Uansett er det berre utfordringane i trafikksituasjonen som vert nemnde og det har ikkje kome fram nokre kommentarar om at det er noko med trafikksituasjonen i sentrum som er bra.

Andre forslag som vart teke opp er at ein ønskjer ny Buavågsveg med utløp meir sentrumsnært og at ein må få til god avkjøring frå fylkesvegen i begge ender. Det har òg kome kommentar om at ein bør flytta tilkomst til byggjefelta ut av sentrum og at det bør verta ordna avlasting til Tjernagelsvegen ved Åse og mot sentrum.

Nokon meiner at «bygata» må vektleggjast meir enn «miljøgata». Sveiogata må verta breidare og meir visuelt tiltalande. Ein direkte kommentar til sjølve planlegginga var at ein må gjera ferdig reguleringsplanane. Vidare vart det oppmoda at ein må planleggja parkering når ein byggjer ut.

Ungdomane sitt syn på trafikk

På trafikkområdet kom det ein del merknader. Det vart mellom anna vist til ønske om gangfelt/fortau, fleire og betre lys, at ein må regulera vegar i sentrum nå og sikra nok parkering til dagleg trafikk. Det er forventingar om at trafikken kjem til å auka på grunn av mellom anna Vikingland, større arrangement og auka innbyggjartal.

2.3.11 Parkering

Det er ein generell oppfatning om at det er for lite parkeringsplasser i sentrum. Det vart sagt at ein bør sikra areal til dette føremålet og byggja parkeringshus i sentrum. Det var òg eit ønske om sykkelparkering/sykkelstativ og handikap-parkering. Kommunehuset og Vigdartun vert trekt fram som eksempel på område som har for få plassar.

Det er viktig å ta med behovet for parkeringsplasser i planlegginga og det kom forslag om at det bør vera krav om underjordisk parkering i nye bygg, at det bør leggjast til rette for parkeringsplassar som ligg trekt tilbake og at det er viktig med gratis parkering.

Ungdomane sitt syn på parkering

Det ser ut som at ungdomane meiner at det i stor grad er nok parkeringsplasser til dagleg og til større arrangement, men ein kommentar viste til at det burde koma meir parkering oppe ved Vigdartun

2.3.12 Kollektivtransport

Til temaet om kollektivtransportar vert det vist til at kystbussane går ofte nok, men at det bør vera fleire bussavgangar mot i hovudsak Haugesund. Nokon viser til at kollektivtransport frå heile kommunen må gå om sentrum. Det vart gjort merksam på at det er vanskeleg å koma fram i sjølve kommunen – «*ein kan ta buss til byen men ikkje mange andre stader*».

Det er ønske om felles ungdomskort, nedsett aldersgrense på ungdomskorta og «bestillingsbuss» for unge som er billig og trygg. Lokal shuttlebuss vart det stilt spørsmål om.

Det kom òg forslag om å leggja til rette for parkering for å mogleggjera offentleg transport. Innfartsparkering, så kalla «Park&Ride» er ønskeleg ved E39 og ved fylkesvegen opp mot kystbusstopp.

Ungdomane sitt syn på kollektivtransport

Ungdomane meiner at bussen må verta billigare.

2.3.13 Grønstruktur/rekreasjon

Det er ein samd holdning om at det er viktig med gode grøntareal. Ein ønskjer å ha grønt areal rundt seg, gode turstiar langs bekkar, parker og leikeplassar. Dei grøne lungene vert viktige og det må

leggjast til rette for å sikra slike areal. Det vart vist til at dette må skje i heile sentrumsområdet. Det vart òg vist til at ein ønskjer god tilkomst til Vigdarvatnet frå sentrum, kanskje med ein promenade i sørvest og at ein utviklar badeplassen der. Nokon bad om leikeplass rundt kommunehuset og andre spurte kva ein kan bruka «Rådhusplassen» til.

Ungdomane sitt syn på grønstruktur og rekreasjon

På temaet grønstruktur og rekreasjon kjem det forslag om å gjera salamanderen meir attraktiv.

2.3.14 Landbruk

Det er delte meningar om landbruket i forhold til Sveio sentrum. Nokre meiner at det bør ut av sentrum og at ein må vera villige til å «ofra» dei få brukar som er att i sentrum. Det kom merknad om at ein ikkje kan foreina landbruket med sentrum. Andre meinte at ein må ta vare på det som er att og den jorda vi har. Dei viste til at ein bør sorgja for å leggja til rette for at landbruket vert teke godt vare på og at bøndene skal kunna fortsetja å driva.

Ungdomane sitt syn på landbruk

Ungdomane viste til at det er viktig å halda landbruket i gang i Sveio og at folk som vil skal få driva med det, men nokon meiner samtidig at det bør skje i utkanten.

2.3.15 Regional integrering

Regional integrering vart det ikkje sagt så mykje om men det vart vist til at ein bør halda på Sveio som ein fin bygd og ikkje laga ein veldig stor utbygging av alt. Nokon kom med forslag om å slå saman Sveio med Tysvær, Bokn og Haugesund og nokon sa at det er viktig med god samhandling mellom sør og nord, mellom nabokommunane.

Ungdomane sitt syn på regional integrering

På temaet regional integrering har det ikkje kome synspunkt frå ungdomane.

2.3.16 Skule

Det vart vist til at ein må byggja ut skulen i samsvar med folketalsveksten og forventa elevtal. Nokre meinte at ein må våga å tenka nytt og andre viste til at ein må planleggja skulestruktur langsiktig, ein må sjå framover. Nokon sa at det må sikrast tilstrekkeleg areal og at det må vera rom for parkering med hente- og bringesoner.

Det vart vist til at ein må sorgja for skuler som kan gje god sosial og fagleg opplæring. Nokon meinte at større og færre skuler gjev betre fagmiljø.

Det vart stilt spørsmål om «Ny skule ved Mannaberg?» og det kom fleire forslag om å vedlikehalda skolen eller «enkelt og greitt» riva den og byggja nytt.

Ungdomane sitt syn på skule

Om skulen; «Den er bra men kan verta betre». Det vart vist til ønskje om vidaregåande skule. Elles kom merknad om behov for oppgradering av barneskulen og utbygging av ungdomsskulen.

2.3.17 Kriminalitetsførebyggjande aktivitet og tiltak

Det vart i gruppene vist til at ein må vera i forkant med dei kriminalitetsførebyggjande tiltaka og aktivitetane og at ein må vera synleg og styrkja ungdomsarbeidet.

Ein må fanga opp dei som fell utanfor og skapa «hengeplasser» i form av uformelle møteplasser inne og ute for folk i alle aldersgrupper, og spesielt for uorganisert ungdom. Det vart peika på patruljerande politi i sentrum, styrking av SLT-koordinatorstillinga og lyssetting. Det vart vist til at inkludering og fellesskap førebyggjer kriminalitet og radikalisering.

Ungdomane sitt syn på kriminalitetsførebyggjande aktivitet og tiltak

På forslag til kriminalitetsførebyggjande tiltak viste ungdomane til at det er naudsynt med betre lyssetting i sentrum og at meir synleg politi kan hindra kriminell aktivitet.

2.3.18 Leik

Det er ønske om fleire leikeplassar i sentrum og at det vert sett av areal til dette føremålet. Det vert føreslege sentral plassering, ved Vigdartun, rundt restauranten Deilig og i området ved kyrkja.

Det er ønske om gode, lyssette og trygge leikeplasser. Nokon meinte at asfalt og betong er «dårleg», mens andre viste til ønske om skatepark i betong i lag med andre aktivitetar. Areala må ikkje berre vera til for barn utan leikeplassane bør plasserast slik at ein kan leggja til rette for aktivitetar for vaksne òg. Badeland ved Albatross vart sagt.

Ungdomane sitt syn på leik

Som kommentar til leik har ungdomane berre skreve «leikeplass».

2.3.19 Sport/idrett

Det vart vist til at det er viktig å ha gode idrettsanlegg og gode moglegheiter til å driva med sport og idrett. Forslag til aktivitetar ein ønskjer er badeanlegg, «Tufteparks», turstiar og skatebane. I tillegg er det ønske om lys rundt grasbane/friidrettsanlegget og meir satsing rundt Vigdarvatnet.

Det vart òg vist til at primærtenestene er viktige når ein vel å busetja seg og at sporten/idretten er ein viktig del av bukommunen Sveio. Det må vera tilbod for alle og det kom ønske om å ha ein dag i veka der hallen i Vigdartun er tilgjengeleg for alle.

Det har kome kommentar om at det er godt tilrettelagt for idrettsaktivitetar og nokon hadde merknad om at det er ønskjeleg med ei styrking av tilbod i idrettshall og idrettsanlegg. Samtidig meinte nokon at anlegga er for små og andre syntes at ein må samla dei store anlegga på ein plass.

Nokon gjorde merksam på at store sentrumsnære areal avsett til sport på sikt kan verta sett under press. Det vart òg retta kommentar til trafikksituasjonen rundt anlegga som kan vera utfordrande alle kveldar i veka.

Ungdomane sitt syn på sport/idrett

På temaet sport/idrett har ungdomane kome med forslag på fleire ulike aktiviteter dei saknar. Dei viser til symjehall, drillen, at korpset bør få betre tilbod, dansekurs for fleire enn berre barnetrinnet og meir satsing på høgare nivå på idretten (for eksempel fotball).

Eit konkret forslag var å bruka nedlagt fotballbane (sør for omsorgssenteret) til annan idrett som tennisbane eller basketball. Det vart òg vist til at ein bør vera meir engasjert i å ha fleire cuphelger for volleyball og sandvolleyballbane.

2.3.20 Friluftsliv

Det var ein generell oppfatning bland mange av deltakarane om at ein må sikra og leggja til rette for friluftsliv i nærleiken til sentrum. Det vart vist til ønskje om fleire turstiar, gode rekreasjonsområde, tilrettelegging for alle, promenade ved Vigdarvatnet, badeplass, merka turløyper m.v.

Det kom merknad om at Sveio har unike moglegheiter som må takast godt vare på og at Sveio er ein friluftsarena for omkringliggjande kommunar.

Ungdomane sitt syn på friluftsliv

«Mykje turløyper og fjelltoppar» var ungdomane sine kommentarar til temaet friluftsliv.

2.3.21 Offentleg tilbod

Fleire av kommentarane viste til at det er gode offentleg tilbod i sentrum og at det bør vera eit visst minimum tilstade. Nokon meinte at ein bør samla helsedelen ved Albatross og andre sa at ein bør kunna få alt på korte avstandar.

Ungdomane sitt syn på offentleg tilbod

Ingen kommentar frå ungdomsrådet til temaet offentleg tilbod.

2.3.22 Anna

Under punktet *Anna* kom kommentarar om estetikk, flyplass, arkitektkonkurranse for å visualisera eit framtidig heilskapleg sentrum og tilrettelegging for mange fleire uformelle møteplasser.

Ungdomane sitt syn på anna

Ingen kommentar frå ungdomsrådet.

2.4 KVA HAR VI DÅ KOME FRAM TIL?

Arbeidsmøtet som vart halde i februar 2016 var ein (av fleire) arena som kan vera med å skapa medviten om og medverknad i planarbeidet. Møtet bidrog til å avdekka innbyggjarane og brukarane av Sveio sentrum sine synspunkt på område som kommunen bør vera merksam på i arbeidet med sentrumsplanen.

Ein del konkrete merknader var det fleire som var samde i, som mellom anna utfordringane i trafikksituasjonen i sentrum. Dei fleste tilbakemeldingane i møtet var forhold kommunen allereie er kjent med, men nokre var heilt nye innspel. Nokre forhold vart teke opp som styrker av enkelte, samtidig som dei same forholda vart sett på som svakheiter av andre. Dette er utfordringar ein må vera særskilt merksam på når ein analyserer resultata frå møtet. Kvifor vert same forhold oppfatta forskjellig? Kan det ha noko å gjera med at dei som har kome med merknad har ulike behov, interesser og ønskjer?

Fleire av dei forholda som er nemnde i gruppene vil ofte ha ein samanheng med kvarandre. Er eit sentrum svak på eit område så kan andre område òg verta påverka negativt. Er det for eksempel vanskeleg å finna parkering vil færre personar besøka sentrum, og sentrum vert såleis mindre attraktivt. Er ikkje sentrum attraktivt og har lite besøkjande så vil ikkje næringsverksemder etablera seg der. Er tilbodet dårlig grunna manglande handel og service så vil ikkje nokon bu i området. Difor vil utbetringstiltak for eit område, for eksempel parkering, i mange tilfelle vera med å forbetra andre forhold.

Er kommunen flink til å synleggjera og følgja opp med gode løysingar til utfordringane kan ein skapa gode føresetnader for vidare positiv utvikling. Eksempel på det kan vera å sikra god og gjennomtenkt tilrettelegging for ungdomar som ikkje driver med idrett eller anna organisert aktivitet. Dette er ein gruppe som ofte har få naturlege opphaldsplasser. Bidreg tilrettelegging og nye møteplassar til at ungdomane får noko «fornuftig» å gjera på så vil dei ha mindre grunn til å «reka rundt» og å driva med kriminalitet, og tiltaka vert då kriminalitetsførebyggjande. Med opplevd låg grad av kriminalitet vil eit sentrumsområde eller eit bamiljø følast trygt og enno fleire personar vil bruka tida si utandørs. Fleire menneske ute i gatene skapar behov for enno meir tilrettelegging og enno fleire møteplassar, som i sin tur skapar meir liv og røre. Er sentrum attraktivt for ungdomane i oppveksten kan det vera med å bidra til å auka motivasjonen for å flytta heim til oppvekstcommunen når dei skal etablera seg med eigen familie. Mykje henger såleis saman og kan ha verknad på fleire område enn berre der ein gjer tiltak. Dette er forhold som det er viktig å vera bevisst på i planlegginga.

Å sikra god medverknad er viktig då det er dei som brukar areala som normalt veit best kva som er utfordringane og kva som fungerer. At vi fekk så mange tilbakemeldingar under arbeidsmøtet gjør at sjølve analysen vert eit godt verktøy for vidare planarbeid.

Kva gjer vi vidare?

Dei fleste innbyggjarar, næringsaktørar, interesserorganisasjonar og politikar har forventingar til nokon form for utvikling av Sveio sentrum. Det kan gjelda betre handels- og servicetilbod, fleire bustader og arbeidsplassar, meir areal for næringsutbygging, sikring av turområde eller nye/fleire offentlege tenester. Kommunen må sikra at ein gjennom arealplanlegginga legg til rette for dei naudsynte fysiske tiltaka i sentrumsutviklinga. Det kan gjerast gjennom å utarbeida eit plankart for sentrum. I plankartet kan kommunen visa kor det kan byggjast ut og kva areal som skal vernast mot utbygging. Arbeidet med sentrumsplanen går i hovudsak ut på å laga dette plankartet.

Vi har her plukka ut nokre av dei mest interessante arealføremåla som var tema i arbeidsmøtet og vi har sett på kva ein bør fokusera på i planarbeidet for å sikra ein god utvikling av sentrum.

Næring - Handel

Sentrums sin attraktivitet er ikkje berre avhengig av tilbodet på staden men kan òg setjast i samanheng med tilbod til handel og tenester som ligg andre plassar. Fleire kommentarar i arbeidsmøtet gjekk på det at Sveio sentrum konkurrerer med nabokommunane sine kjøpesenter, og at sentrum ligg for nært Haugesund til å få eigen identitet. Ei utfordring som Sveio sentrum får ved å liggja relativt nærmere større sentera er at med korte avstandar aukar handelslekkasjen og bruken av personbil. Den store handelslekkasjen vert forsterka av at arbeidspendlinga er stor ut av kommunen og at det kan vera enklare å gjera innkjøp på veg heim frå jobb.

Det er såleis eit behov for å auka omsetninga i varehandelen i kommunen og då i første hand i Sveio sentrum. Meir lokal handel og næringsaktivitet vil vera miljøvennleg då det minskar på

personbiltransportane for dei som bur i og i nærleiken av sentrum, og det vil gje heile befolkninga betre tilgang og tilbod til varer og tenester i kommunesenteret.

For å sikra dei beste føresetnadene for god næringsutvikling i sentrum må ein leggja vekt på å i første hand auka aktiviteten i handels- og servicesektoren. Industri i sentrum kan medføra uheldige konsekvensar. Slik verksemd bør leggjast i utkanten dersom det vert aktuelt.

Næringsverksemder som kan tenka seg å driva med handel og service i sentrum vil med stor sannsyn stilla nokre konkrete krav og føresetnader før dei vel å etablera seg der. I tillegg til å ha tilgang til gode areal med parkeringsmoglegheiter, må det òg vera tilstrekkeleg stort kundegrunnlag i nærmaste omland for å sikra seg framtidige inntekter. I dei kommunesentera der det er gjennomfartstrafikk kan trafikken i seg sjølv utgjera ein viktig del av grunnlaget, men det vil ikkje vera særleg gjeldande for Sveio då hovudvegen går utanfor sentrum. Befolkningsgrunnlaget vil difor saman med talet på besøkjande ha størst betyding som grunnlag for etablering av næringsverksemder i sentrum. For å sikra eit større befolkningsgrunnlag, slik at det vert meir interessant for næringsaktørane å etablera seg, må ein difor leggja til rette for å auka innbyggjartalet gjennom å byggja fleire bustader og satsa på meir tiltak/aktiviteter som lokkar folk til å flytta til sentrum.

Sett i samanheng med vidare næringsutvikling langs Sveiogata må ein samtidig vera klar over at det ikkje er planlegginga eller sentrumsplanen som gjennomfører tiltaka og som får ting til å skje. Planar er til for å leggja til rette for tiltak eller sikra viktige interesser. Det vil difor vera eit kollektivt ansvar for å sikra at den gode utviklinga vert gjennomført. Her har det offentlege og særskilt dei private aktørane eit ansvar. Det må vera politisk vilja til å løyva midlar til offentlege tiltak og tenester. Overordna styresmakter, som Statens vegvesen, må òg vera med på laget gjennom å opna for tiltaka og sikra gjennomføring. Men det største ansvaret ligg kanskje likevel hjå næringslivet, utbyggjarane og innbyggjarane som skal vera med og driva fram dei krefter som må til for å sikra at dei private tiltaka vert gjennomførte etter at dei kommunale planane er godkjente.

Sentrumsutvikling – fortetting

Det kom, ved fleire tilfelle, fram i gruppearbeida at det er uro for at det ikkje er tilstrekkeleg med areal for å sikra utbygging og utvikling i Sveio sentrum i framtida. Dette er nok ein ugrunna frykt. Sveio sentrum har allereie areal til utbygging av så vel næring som bustader i gjeldande sentrumsplan. Ein del av dette arealet er enno ikkje utnytta. Nokre er allereie regulerte og andre venter på å verta detaljregulerte. Her er det moglegheiter for å få ting til allereie i gjeldande sentrumsplan. I tillegg er det areal som enno ikkje er vurdert til utbyggingsføremål, så kalla LNF-område (Landbruk-, Natur- og Friluftsområde). Dette er areal som må vurderast på ny i ny plan, men her må ein vera bevisst på å ikkje leggja ut meir areal til utbyggingsføremål enn det ein meiner å trenga i den perioden som planen skal gjelda (12 år).

I samband med utarbeidning av den nye sentrumsplanen må ein òg ta høgde for eit framtidig Vikingland som kan medføre stort arealbehov i sjølve sentrum. I denne prosessen med å sikra framtidige nye utbyggingsområde må ein òg sjå til å sikra at det vert ein god balanse mellom utbyggingsområda og godt eigna areal for rekreasjon/grønstruktur.

I dag har Sveio sentrum ikkje arealmangel, men i planprosessen må ein likevel sjå til at areala vert godt utnytta. Å spare på areala vil ofte i eit sentrumsområde medføra auka fortetting og at bygningane vert høgare. Slik planleggingsstrategi må til for å unngå å spreia ut byggleområda og sløsa med areala, som i sin tur kan medføra auka arealmangel og auka bruk av bil med krav om meir tilrettelegging for myke trafikantar som følgje.

Trafikk

I fortettingsdebatten vil avstandar vera viktige. Bustadområde som vert plassert for langt frå sentrum vil medføre behov for bil for å koma seg fram, ein legg beslag på parkeringsplassar og får verknader for trafikktryggleiken i sentrum. For å sikra at så mange som mogleg får tilgang til sentrumsfunksjonane utan å bruka bil må ein vurdera fortetting av sentrumskjernen og utbygging i gang-/sykkelavstand. Fortetting har mange fordelar, men òg nokre ulemper. Auka utbygging og fortetting vil skje på kostnad av det å bu litt meir «landleg» i Sveio, utan for mykje folk og støy.

Fv 6, Sveiogata, er utan tvil Sveio sentrum sin livslina. Det er her kommunikasjonane skjer, i form av møteplass og som tilkomst til skule, bustader, handel og service. Det er langs gata som handel- og servicefunksjonar i første hand må etablerast. Det må sikrast at byggjefelta rundt sentrum har god tilkomst inn til sentrum for så vel gåande/syklande som bilister.

Som kommunesenter er det viktig at tilkomsten er god. Utan denne fylkesvegen med tilkomst frå aust og frå vest vil ikkje sentrumskjernen kunna fortsetja å veksa. Likevel ser gata ut å vera ein problemskapar i seg sjølv. Den alt aukande trafikken i sentrum, manglande oppfølging av trafikksikringstiltak og utfordringa med parkering vert ein trussel mot vidare utvikling i sentrum, dersom det fortsett slik det er i dag. Ein må i vidare planlegging sjå på løysingar som sikrar trafikktryggleiken samtidig som ein legg opp til ein offensiv næringsutvikling langs Sveiogata med god tilkomst til bustadfelta rundt.

I tilbakemeldingane vi har fått frå arbeidsmøtet er det trafikksituasjonen som går ein raud tråd gjennom alle dei fire tema i SWOT-analysen. Det er ein samd oppfatning om at det er trafikkutfordringar i sentrum. Dette er utfordringar som kommunen allereie før arbeidsmøtet har vore kjent med. Planprogrammet til sentrumsplanarbeidet legg difor føringar for kva som skal utgreiast i planprosessen. Eit av utgreiingstema i planprosessen er å gjennomføra ein trafikkanalyse. Konsekvensutgreiinga for trafikken vil peika på kva tiltak som skal til for å betra situasjonen. Ein stadanalyse, som òg er planlagd, vil òg sei noko om trafikksituasjonen.

Sveio sentrum og Sveiogata har i relativt liten grad gjennomkjøring av ekstern trafikk. Det sjåast på som positivt frå trafikksynspunkt då belastninga på vegen og trengsel vert avgrensa. Å ikkje ha gjennomfartstrafikk kan samtidig ha negative verknader for dei som driver med handel, service og anna næring i sentrum. Jo meir gjennomfartstrafikk eit sentrum har, jo større grunnlag er det for auka næringsaktivitet, som i sin tur gjer sentrum meir attraktivt å bu i eller å besøka. Det er såleis ein utfordring å finna ein balanse der ein sikrar næringsinteressa og legg til rette for auka næringsaktivitet, samtidig som ein legg til rette for god og trygg trafikkavvikling. Ein av oppgåva i planarbeidet vert såleis å sjå på balansen mellom næringsutvikling og trafikksituasjonen. Tilrettelegging for parkeringsplasser vil iden samanheng vera ein viktig oppgåve når ein skal sjå på trafikksituasjonen og framtidig utbygging.

Bustader med kvalitet

Fortettinga må ikkje berre handla om at ein skal få inn så mykje næringsareal og så mange bustader som mogleg på eit avgrensa areal. Utbygging må ikkje gå på kostnad av kvalitet og gode levekår. Ein må leggja til rette for ein god balanse med variasjon i storleiken på bustadene og moglegheit for alle å etablera seg. I ein ny heilskapleg sentrumsplan som tek føre seg eit lengre tidsperspektiv og eit større planområde vil ein kunna ta omsyn til fleire ulike forhold og interesser og leggja til rette for at det skjer ein forsvarleg utbygging som òg sikrar viktige verdiar som mellom anna god folkehelse.

Gode bumiljø - folkehelse

Gode levekår og folkehelse vert ofte vurdert synonymt med moglegheiter for å utøva fysisk aktivitet og å ha tilgang til friluftsområde og fritidsaktiviteter. Det ser ut å vera slik dei fleste frå arbeidsgruppene òg har tenkt når dei har kommentert temaet. Gode levekår og folkehelse er mykje meir enn det og det er ein nasjonal forventing om at temaet folkehelse skal vera ein del av all kommunal planlegging. Frå arbeidsmøtet går det klart fram at det er mange som synast at spørsmål rundt levekår og folkehelse er viktig.

Kva eit godt bumiljø er og korleis ein vurderer kva som er god folkehelse vil i mange tilfelle vera ein subjektiv vurdering. Mykje av det ein relaterer til gode levekår har ofte å gjøre med tilrettelegging, tilgang og tilkomst. Kan ein sikra at desse tre forholda er tilstade når ein legg inn grønstruktur, leikeplasser, idrettsanlegg, badeplasser mv. i utbyggingsplanane kan ein og vera med å sikra at folk flest får tilgang til verdiar som kan betra folkehelsa. Folkehelse er mykje meir enn å leggja til rette for grønstruktur, men i plansamanheng der føremålet er å utarbeida eit plankart som skal danna grunnlaget for framtidig utbygging så vil arealføremål for grønstruktur og gang- og sykkelvegar vera nokre av dei viktigaste verktøyå for å sikra god folkehelse.

Vi må i planleggingsprosessen ta stilling til kven vi planlegg for og hugsa at i dei nærmaste 10 til 20 åra fram i tid vil ein alt større del av befolkninga bestå av eldre og innvandrarar. Det må såleis sikrast husvære i gode bumiljø, til alle, uansett sosial status, alder eller familiesituasjon. I fortettingsdiskusjonen vil det vera fleire faktorar som må takast omsyn til. Mellom anna bør ein sikra at fordelinga av ulike innbyggjargrupper skjer slik at alle kan delta i samfunnet på tvers av alder, økonomi, nasjonalitet, funksjonsbehov og tilhørsle. Mellom anna bør ein sikra at innvandrar vert integrerte i samfunnet.

Kriminalitetsførebyggjande tiltak

Kriminalitetsførebyggjande arbeid vil vera ein viktig faktor i arbeidet med å sikra gode bumiljø og sentrumsområde. Ein kan anta at fortetting generelt kan bidra til auka kriminalitet då fleire personar lever nærmare kvarandre. Ein må difor i planprosessen taka stilling til og leggja til rette for tiltak som opnar for aktiviteter på opne, offentlege plassar der folk jamleg passerar eller oppheld seg under ulike tidspunkt på døgnet. Slike plassar må gje god oversikt og ha god lyssetting slik at ein hindrar uønskte handlingar.

Universell utforming

Universell utforming vert alt meir viktig å ta med i planlegginga. Alle skal ha rett til å koma seg fram og bruka områda og bygningane på like vilkår. Dette kan ein sikra gjennom føringer i kommunale og private planar.

Landbruk

Sveio sentrum har landbruksareal heilt inn i sentrumskjernen. Det kom ulike synspunkt i arbeidsmøtet på om slike areal bør vika for sentrumsinteressa eller om ein bør leggja til rette for å halda på areala til landbruksføremål.

Uansett utfall så vil det medføra utfordringar. Landbruksaktivitet kan medføre ulemper i form av lukt og støy, det tar opp store areal som kunne vorte brukt for å fortetta sentrumskjernen og det kan ikkje brukast som grønstruktur. Med landbruk i sentrum må vidare utbygging skje lenger ut frå sentrumskjernen og viktige område for friluftsliv og grønstruktur risikerer å verta nedbygd i staden. Samtidig er matjorda i sentrum særskilt god og det er eit nasjonalt interesse å sikra matjorda frå omdisponering.

Det må i planarbeidet gjerast konkrete vurderingar i forhold til å vekta fordelar og ulemper mot kvarandre når ein skal sjå på framtida til dei landbruksareala som ligg i og rundt Sveio sentrum. Det er gjennom planprogrammet allereie stilt krav om at dette forholdet skal konsekvensutgreia.

3 ARBEIDET VIDARE

Etter at arbeidsmøtet vart gjennomført i Vigdartun i februar 2016 har kommunen arbeida vidare med sentrumsplanen. Det er søkt og løyva tilskot frå fylkeskommunen til gjennomføring av stadaralyse og det er gjennomført barnetråkkregistrering på skulen og i barnehagane rundt sentrum.

Arbeidet vidare vert å få gjennomført stadaralyse for å avklare kva historie sentrum har, kva identiteten er i dag og kva sentrum er eigna til i framtida. I tillegg skal det utarbeidast trafikkvurdering og vurdering av anna teknisk infrastruktur slik at ein kan sikra framtidig kapasitet.

Det skal utarbeidast ein planomtale som skal sei noko om kva fokus planen skal ha og korleis ein skal løysa utfordringane. Føringane i kommunal planstrategi for Sveio skal vurderast opp mot sentrumsplanarbeidet og før plankartet vert teikna skal alle nye arealføremål som skal inn i kartet først vurderast i ein risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS-analyse) og dei skal konsekvensutgreia.

Når planforslaget med planomtale, plankart, føresegner og diverse vedlegg er ferdig utarbeida kjem kommunen til å annonsera at planen vert lagt ut til offentleg ettersyn/høyring. Det vil ikkje vera høve til å koma med nye innspel til planarbeidet under høyringa, men ein kan koma med merknad til det planforslaget som då ligg føre. Planen vert lagt ut til offentleg ettersyn på kommunen sin heimeside, i Haugesunds Avis og i Vestavind.

Sveio kommune takkar alle som deltok i arbeidsmøtet og som bidrog med innspel og kommentarar til planarbeidet.

Sveio 22.05.2017